

แจกเป็นธรรมทานเท่านั้น
ห้ามจำหน่าย

หนังสือเล่มนี้

จัดพิมพ์ด้วยเงินบริจาคของผู้มีจิตศรัทธา
เพื่อเผยแพร่เป็นธรรมทาน หากท่านได้รับหนังสือเล่มนี้แล้ว
ขอได้โปรดตั้งใจศึกษาและปฏิบัติธรรมจากหนังสือเล่มนี้
ให้เกิดประโยชน์สูงสุดทั้งแก่ตนเองและผู้อื่น
เพื่อให้สมตามเจตนารมณ์ของผู้บริจาคทุกๆ ท่านด้วยเทอญ

ประมวลธรรมเทศนา เล่ม ๒

ของหลวงพ่อบราโมทย์ ปาโมชฺโช

รวบรวมโดย รองศาสตราจารย์ ดร. สุรพล สายพานิช และคณะ

พิมพ์ครั้งที่ ๑-๒

จำนวนพิมพ์ ๑๐,๗๐๐ เล่ม

พิมพ์ครั้งที่ ๓ มกราคม ๒๕๕๓

จำนวนพิมพ์ ๑๔,๗๐๐ เล่ม

สงวนลิขสิทธิ์

ห้ามพิมพ์จำหน่ายและห้ามคัดลอกหรือตัดตอน

ไปเผยแพร่ทางสื่อทุกชนิด โดยไม่ได้รับอนุญาตจากผู้เขียน

ผู้สนใจฟังบันทึกเสียงพระธรรมเทศนา

หรืออ่านพระธรรมเทศนาก็อื่นๆ

สามารถดาวน์โหลดได้จาก <http://www.wimutti.net>

ออกแบบและดูแลการผลิตโดย สำนักพิมพ์ธรรมดา ๑๑๓ หมู่บ้านจินดาธานี
หมู่ ๑๐ ซอยบรมราชชนนี ๑๑๔ ถนนบรมราชชนนี แขวงศาลาธรรมสพน์
เขตทวีวัฒนา กรุงเทพฯ ๑๐๑๗๐ โทรศัพท์ ๐-๒๕๕๕-๗๐๒๖, ๐-๒๕๕๕-๘๓๕๖
โทรสาร ๐-๒๕๕๕-๘๓๕๖ พิมพ์ที่ โรงพิมพ์เม็ดทราย กรุงเทพฯ

คำปรารภของหลวงพ่อ

[๕ กรกฎาคม ๒๕๕๒ (๑)]

ที่หลวงพ่อเทศน์เอาไว้ เขาทำเป็นซีดี ทำเป็นหนังสือเอาไว้เยอะ หนังสือก็มีหลายอย่าง หนังสือที่หลวงพ่อเขียนเองนี่มันจะมีลักษณะของตำรา แต่อย่างที่หลวงพ่อเทศน์แล้ว ถอดมาเป็นกัณฑ์ๆ จะมีปัญหาบ้างในการฟัง เพราะบางทีศัพท์คำเดียวกัน ใช้กันคนละแห่ง ความหมายมันก็คนละความหมายแล้ว เช่น คนฟังวันนั้นหลวงพ่อบอกว่าอย่างนั้น วันนี้หลวงพ่อบอกว่าอย่างนี้ นั่นก็เพราะจิตนิสัยของคนฟังไม่เหมือนกัน แม้แต่ในพระไตรปิฎกก็ยังมีลักษณะอย่างนี้ปรากฏอยู่

อย่างวันหนึ่ง พระพุทธเจ้าท่านเทศน์ให้คนหนึ่งฟังว่า กัลยาณมิตรเป็นทั้งหมดของพรหมจรรย์ ต่อมาท่านเทศน์ให้อีกคนหนึ่งฟังว่า โยนิโสมนสิการเป็นทั้งหมดของพรหมจรรย์ คราวนี้นักคิดจะงงแล้วว่าทำไมพระพุทธเจ้าสอนสองวันไม่เหมือนกัน หรือว่าต้องกัลยาณมิตรบวกโยนิโสมนสิการเป็นทั้งหมดของพรหมจรรย์ นี่เริ่มคิดเลขแล้ว มีเลขบวก ถ้าอย่างนั้นแสดงว่าที่พระพุทธเจ้าเทศน์ไม่สมบูรณ์ลิ ไซ้ใหม่ ต้องเอาหลายๆ วันมารวมกันถึงจะสมบูรณ์ จะเอาอย่างไรแน่ กัลยาณมิตรเป็นทั้งหมดของพรหมจรรย์หรือโยนิโสมนสิการเป็นทั้งหมดของพรหมจรรย์ จริงๆ แล้วมันเป็นทั้งหมดของพรหมจรรย์สำหรับคนนี่เท่านั้น ธรรมะแต่ละอันๆ ไม่เหมือนกันหรอก

ฉะนั้นเราเรียนธรรมะอย่าไปติดอยู่ที่ถ้อยคำนะ ถ้าติดอยู่ที่คำพูดแล้วเสร็จเลย ให้ดูที่เนื้อหาสาระว่ามันจะปลดเปลื้องใจออกจากกิเลสจากอกุศลได้ไหม ไม่อย่างนั้นอ่านแล้วจะงง หรือบางคนคิดมากกว่านั้นอีกนะ คิดแบบตรรกศาสตร์ พระพุทธเจ้าบอกโยนิโสมนสิการเป็นทั้งหมดของพรหมจรรย์ อีกวันหนึ่งกัลยาณมิตรเป็นทั้งหมดของพรหมจรรย์ เพราะฉะนั้นสองอันนี้เท่ากัน ใส่เท่ากับเอาไว้ตรงกลาง ตัดสิ่งที่ซ้ำออก เพราะฉะนั้นกัลยาณมิตรคือโยนิโสมนสิการ บ้าหนักเข้าไปอีก นี่คิดมากนะ เรียนธรรมะอย่าเอาโรคจิตชนิดนี้มาใช้

ขนาดพระพุทธเจ้าสอนยังมีอย่างนี้ หลวงพ่อเป็นพระปลายแถวสอนนะ ไม่งามในเบื้องต้น ในท่ามกลาง และในที่สุดเหมือนที่พระพุทธเจ้าสอนหรอก ถ้าเรามาติดที่ถ้อยคำนะ คนหนึ่งบอกหลวงพ่อบอกอย่างนั้น อีกคนหนึ่งบอกหลวงพ่อบอกอย่างนี้ ทะเลาะกันได้ไหม ทะเลาะกันได้แน่นอนรับรอง

ฉะนั้นถ้าสงสัยจริงๆ นะ ให้ย้อนไปดูในตำราที่หลวงพ่อเขียนเอาไว้ สิ่งที่เป็นตำราจริงๆ จะไม่ยาวหรอก อย่าง “วิถีแห่งความรู้แจ้ง” (เล่ม ๒ ฉบับปรับปรุง) จะมีสาระที่เป็นหลักการปฏิบัติครอบคลุมอยู่ ถ้าออกนอกแนวนี้ไซ้ไม่ได้แล้ว แต่รายละเอียดหรือลีลาในการเดินทางนี้แต่ละคนไม่เหมือนกันหรอก ลีลาของใครก็ของคนนั้น ท่าเดินของแต่ละคนยังไม่เหมือนกันเลย ดังนั้นลีลาการดำเนินของจิตแต่ละคนก็ไม่เหมือนกัน

เราศึกษาธรรมะ ต้องคอยระวังนิดหนึ่ง ลูกศิษย์อาจารย์เดียวกันเถียงกัน อันนี้ไม่ใช่เรื่องแปลกเลย สมัยพุทธกาลทำไมพระแตกนิกายกันล่ะ หลังพุทธปรินิพพาน พระมหากัสสปะทำสังคายนาเสร็จแล้วขอให้พระอีกกลุ่มหนึ่งที่มาไม่ทันรับรอง พระที่มาใหม่ท่านก็บอกว่า โอ้ ท่านสังคายนาแล้วก็อนุโมทนานะ แต่ผมจะเชื่อในสิ่งที่ผมได้ยินมาจากพระพุทธเจ้า เห็นไหม แต่ละคนได้ยินไม่เหมือนกัน เลยเชื่อไม่เหมือนกันขึ้นมาแล้ว นี่มันเป็นเรื่องปกติเลย

ลูกศิษย์อาจารย์เดียวกัน อย่าว่าแต่ลูกศิษย์หลวงพ่อ แม้แต่ลูกศิษย์พระพุทธเจ้า ยังมีความเหลื่อมในความรู้ความเข้าใจกันคนละแ่งคนละมุม อย่างบางคนหลวงพ่อบอกว่า ไปเดินจงกรมสิ บางคนหลวงพ่อบอกไปทำสมาธิก่อน บางคนหลวงพ่อบอกสมาธิที่ทำอยู่ให้เลิกไป แล้วจะสรุปว่าหลวงพ่อบอกให้ทำสมาธิหรือสอนไม่ให้ทำสมาธิละ ไซ้ใหม่

ฉะนั้นต้องระมัดระวังนะในการเรียนธรรมะ อะไรเป็นหลัก อะไรเป็นลีลาในการปฏิบัติ ของแต่ละคนไม่เหมือนกันหรอก

คำนำ

หลวงพ่อบุญรอด ปาโมชโช ได้เมตตาเทศนาสั่งสอนพุทธบริษัท ทั้งที่สวนสันติธรรม อ.ศรีราชา จ.ชลบุรี และสถานที่อื่นในแต่ละปีเป็นจำนวนหลายร้อยครั้ง โดยมุ่งเน้นในเรื่อง การปฏิบัติธรรมเพื่อความพ้นทุกข์ ตามคำสอนขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้า

คณะศิษย์ได้เคยรวบรวมธรรมเทศนาของหลวงพ่อบุญรอด ปาโมชโช ตั้งแต่ปี ๒๕๔๕ จนถึง กลางปี ๒๕๕๑ มาเป็นหนังสือ “ประมวลธรรมเทศนา ของหลวงพ่อบุญรอด ปาโมชโช” ซึ่งได้พิมพ์เพื่อเผยแพร่เป็นธรรมทานไปแล้วตั้งแต่ต้นปี ๒๕๕๒

สำหรับหนังสือ “ประมวลธรรมเทศนา เล่ม ๒ ของหลวงพ่อบุญรอด ปาโมชโช” นี้ เป็นการบันทึกข้อธรรมต่างๆ ที่หลวงพ่อบุญรอด ได้เทศนาต่อมอิกประมาณหนึ่งปี จนถึงกลางปี ๒๕๕๒ โดยเรียงลำดับหัวข้อธรรมตั้งแต่คำสอนในพระพุทธรูปศาสนาด้านการปฏิบัติภาวนา วิธีการภาวนา และผลที่เกิดจากการภาวนา ซึ่งหลวงพ่อบุญรอดได้เมตตาอนุญาตให้จัดพิมพ์เผยแพร่ เป็นธรรมทาน นับว่าเป็นความกรุณาอย่างหาที่สุดมิได้

คณะผู้จัดทำเห็นว่าธรรมเทศนาชุดนี้มีความสมบูรณ์ทั้งด้านเนื้อหาและสาระด้านการ ปฏิบัติธรรม ถึงแม้หัวข้อธรรมบางหัวข้อจะมีชื่อซ้ำหรือใกล้เคียงกับหัวข้อธรรมในหนังสือ

“ประมวลธรรมเทศนาฯ” เล่มแรก แต่ในเล่มนี้หลวงพ่อบุญรอด ได้เทศนาในอีกแง่มุมหนึ่ง ซึ่งอาจจะทำให้ผู้ที่ศึกษาสามารถเข้าใจ ข้อธรรมนั้นได้ดียิ่งขึ้น

อย่างไรก็ตาม คณะผู้จัดทำขอให้ผู้อ่านได้เข้าใจว่า หนังสือเล่มนี้เป็นการประมวล ธรรมเทศนาของหลวงพ่อบุญรอด ปาโมชโช ที่ได้แสดงธรรมตามสมควรแก่จิตนิสัยของ ผู้ที่มาฟังธรรมในครั้งนั้นๆ ซึ่งอาจเป็นการเทศนาที่เฉพาะเจาะจงให้กับบุคคลหรือคณะบุคคล บางกลุ่ม บางประเภท ดังนั้นจึงขอแนะนำให้อ่านหนังสือที่หลวงพ่อบุญรอดเป็นผู้เขียน* เพื่อให้เห็นใจหลักของการภาวนาในภาพรวมทั้งหมดก่อน จากนั้นจะสามารถเข้าใจธรรมเทศนา ที่หลวงพ่อบุญรอดแสดงให้ผู้มาฟังธรรมในวาระต่างๆ ตามที่ได้บันทึกเอาไว้ในหนังสือเล่มนี้ได้ดีขึ้น

ในการจัดทำหนังสือเล่มนี้ หากมีข้อผิดพลาดใดๆ เกิดขึ้น คณะผู้จัดทำขออภัยรับ เอาไว้แต่เพียงผู้เดียว

คณะผู้จัดทำ

๗ กันยายน ๒๕๕๒

* หนังสือที่หลวงพ่อบุญรอด ปาโมชโช เป็นผู้เขียน

๑. วิถีแห่งความรู้แจ้ง ฉบับรวมเล่ม, พิมพ์ครั้งที่ ๓๑, กันยายน ๒๕๕๒, สำนักพิมพ์ธรรมดา
๒. ประทีปส่องธรรม, พิมพ์ครั้งที่ ๑๕, กันยายน ๒๕๕๒, สำนักพิมพ์ธรรมดา
๓. ทางเอก, พิมพ์ครั้งที่ ๑๘, กรกฎาคม ๒๕๕๒, สำนักพิมพ์ธรรมดา
๔. วิมุตติมรรค, พิมพ์ครั้งที่ ๑๑, กรกฎาคม ๒๕๕๒, สำนักพิมพ์ธรรมดา
๕. แก่นธรรมคำสอนของหลวงปู่ดูลย์ อตุโล, พิมพ์ครั้งที่ ๔, กันยายน ๒๕๕๒, สำนักพิมพ์ธรรมดา

สารบัญ

๑. วัตถุประสงค์ เป้าหมาย และวิธีการปฏิบัติของชาวพุทธ	๑๓	๒๐. หลักของการปฏิบัติต่างๆ คือให้รู้ทันความปรุงแต่ง	๑๔๕
๒. ธรรมชาติของพระพุทธเจ้าต้องงดงามในเบื้องต้น งดงามในท่ามกลาง และงดงามในที่สุด	๒๓	อย่าไปปรุงแต่งเสียเอง	
๓. พระพุทธเจ้าสอนเรื่องทุกขกับวิธีปฏิบัติเพื่อความพ้นทุกข์ คือวิธีเจริญวิปัสสนากัมมัฏฐาน	๒๗	๒๑. วิธีการเจริญสติ	๑๕๕
๔. พระพุทธเจ้าสอนวิธีพ้นทุกข์ด้วยการรู้ทุกข์	๓๗	๒๒. วิธีการเจริญสติปัฏฐาน	๑๖๑
๕. อริยสัจ และวิธีรู้แจ้งอริยสัจ	๔๗	๒๓. ขั้นตอนของการเจริญสติปัฏฐาน	๑๗๕
๖. การรู้แจ้งอริยสัจ คือการที่รู้ทุกข์จนละสมุทัย แจ้งนิโรธและเจริญมรรคในขณะเดียวกัน	๕๕	๒๔. วิธีเดียวที่ทำให้สติเกิด คือหัดรู้จักสภาวะไป	๑๘๑
๗. ปฏิจจสมุปบาท	๖๓	๒๕. สัมมาสติ - สัมมาสมาธิ อารมณบัญญัติ - อารมณปรมาตถ์	๑๘๕
๘. บทเรียนที่พระพุทธเจ้าสอนมี ๓ บท ชื่อไตรสิกขา	๖๗	๒๖. สัมมาสมาธิ	๑๙๑
๙. สติปัฏฐาน ๔ เหมือนประตูเมือง ๔ ทิศ	๗๙	๒๗. วิธีทำจิตให้ตั้งมั่น มีสัมมาสมาธิ	๑๙๗
๑๐. เราศึกษาธรรมะเพื่อให้เห็นความจริงของชีวิต	๘๓	๒๘. หัวใจของการภาวนา	๒๐๗
๑๑. สัมมาทิวฏฐิคือตัวศาสนาพุทธ	๙๑	๒๙. การเจริญสติปัฏฐานให้ใช้อารมณที่เราถนัด	๒๑๓
๑๒. สัมมาทิวฏฐิ และมัจฉาทิวฏฐิ	๙๙	๓๐. การปฏิบัติธรรมโดยการใช้สมาธินำปัญญา และการใช้ปัญญานำสมาธิ	๒๑๗
๑๓. ความรู้แจ้งอริยสัจคือตัวสัมมาทิวฏฐิที่แท้จริง	๑๐๕	๓๑. การเจริญกายนุปลัสสนา	๒๒๓
๑๔. วิธีเจริญมรรคคือการมีสติ	๑๐๗	๓๒. การเจริญเวทนานุปลัสสนา	๒๒๙
๑๕. ปริยัติ ปฏิบัติ ปฏิเวธ	๑๑๑	๓๓. การทำสมถกัมมัฏฐานเพื่อขึ้นไปสู่การเดินปัญญา	๒๓๓
๑๖. มงคลสูตร	๑๑๕	๓๔. การทำสมถกัมมัฏฐาน และการพลิกจากสมถะขึ้นสู่วิปัสสนา	๒๔๑
๑๗. หลักของการปฏิบัติธรรม	๑๒๑	๓๕. วิธีเจริญอิทธิบาท	๒๕๓
๑๘. วิธีการภาวนาแบบง่าย	๑๒๗	๓๖. การภาวนา ให้มีวิหารธรรม	๒๕๗
๑๙. สมถะและวิปัสสนา	๑๓๗	๓๗. วิธีเดินจงกรมเพื่อเจริญวิปัสสนา	๒๖๗
		๓๘. วิธีปฏิบัติธรรมในศาสนาพุทธที่เรียกว่า วิภังขวิธี	๒๗๑
		๓๙. นามรูปปริจเฉทญาณเป็นปัญญาเบื้องต้น	๒๗๕
		๔๐. อริยมรรคเกิดในรูปภูมิและอรุภูมิ	๒๗๙

๔๑. ความจริงโดยสมมติ และความจริงโดยปรมาตถ์	๒๘๕
๔๒. พระพุทธเจ้าสอนว่าพระนิพพานเป็นธรรมะอันยิ่ง	๒๘๙
๔๓. เมื่อจิตหมดความอยาก จิตพ้นความปรุงแต่ง ก็จะเข้าถึงความสงบ สันติ เรียกว่านิพพาน	๒๙๓
๔๔. สภาวธรรมตอนเกิดมรรคผล	๒๙๗
๔๕. ธรรมะหลวงปู่ดูลย์	๓๐๓
๔๖. หลวงพ่อกิมสอนเรื่องสุญญตา	๓๐๙
๔๗. ผู้ปฏิบัติธรรมต้องเรียนหลักให้แม่น	๓๑๓
๔๘. มีสติรู้กายรู้ใจ วันหนึ่งจะแจ้งนิพพาน	๓๑๗
๔๙. การภาวนาคือการที่ตรัสสภาวะ เพื่อให้เห็นไตรลักษณ์ และเพื่อให้เห็นว่าไม่มีตัวเรา	๓๒๑
๕๐. เราภาวนาเพื่อถอดถอนความเห็นผิดว่ากายกับใจคือตัวเรา	๓๒๙
๕๑. เราเรียนธรรมะเพื่อรู้ความจริงของกายของใจแล้วปล่อยวาง	๓๓๑
๕๒. ถ้าใจยอมรับความจริงก็จะไม่ทุกข์	๓๓๙
๕๓. การที่เราตื่นขึ้นมา เราจะหลุดออกจากโลกของความคิด มาเห็นความจริง เป็นต้นทางของการเจริญปัญญา	๓๔๕
๕๔. ผู้ปฏิบัติเกือบทั้งหมดที่ทำพลาด เพราะไม่มีสัมมาสมาธิ	๓๕๓
๕๕. การปฏิบัติธรรมที่สำคัญที่สุด คือการมีสติในชีวิตประจำวัน	๓๖๑
๕๖. ความเห็นถูกในเรื่องการเกิดดับของจิตในภพใหม่	๓๖๕
๕๗. จิตที่เป็นกุศลบางดวงมีปัญญา บางดวงไม่มีปัญญา	๓๖๙
๕๘. โลกีย์ธรรมและโลกุตระธรรม	๓๗๓

๕๙. เวลาารู้สภาวะ อยู่ถลาลงไปรู้	๓๗๗
๖๐. การรู้ที่ดีต้องรู้ถูกต้องใน ๓ กาล	๓๘๑
๖๑. การนั่งสมาธิให้จิตนิ่งกับการบรรลุธรรม เป็นคนละเรื่องกัน	๓๘๕
๖๒. ถ้าไม่หลงไปคิด ราคะโทสะจะเกิดไม่ได้	๓๘๙
๖๓. การภาวนาที่ผิด	๓๙๓
๖๔. วิปัสสนูปกิเลสและนิमित	๓๙๗
๖๕. ความสุขของสติ ความสุขของสมาธิ และความสุขของปัญญา	๔๑๓
๖๖. การภาวนามีธรรมชาติเจริญแล้วเสื่อม	๔๑๗
๖๗. หลักเกณฑ์การพิจารณาพระอริยะ	๔๒๑
๖๘. วิธีพัฒนาการของตัวเอง	๔๒๕
๖๙. โยนิโสมนสิการ	๔๒๙
๗๐. ความเป็นจริงของโลกเป็นของชั่วคราวทั้งหมด	๔๓๕
๗๑. ของส่วนเกินทำให้เราเหนื่อยเกินความเป็นจริง	๔๓๙
๗๒. ตอนตื่นนอนเป็นหน้าที่ทองของการปฏิบัติ	๔๔๓
๗๓. ชาวพุทธต้องมีเป้าหมายและวิธีการที่ถูกต้อง	๔๔๗
๗๔. ชาวพุทธต้องพึ่งตัวเองให้ได้	๔๕๓
๗๕. ศีกษาระยะของพระพุทธเจ้าแล้วจะได้รับความสุข	๔๕๗

แผนที่แสดงเส้นทางไปสวนสันติธรรม	๔๖๒
แผนที่แสดงเส้นทางไปศาลาลุงชิน	๔๖๓

